

INFORMACJA DOTYCZĄCA STANU PRZYGOTOWAŃ I ZABEZPIECZEŃ GMINY KRAPKOWICE W RAZIE WYSTĄPIENIA POWODZI

Krapkowice – 2019

I. Wstęp

Przeciwdziałanie i umiejętność radzenia sobie ze zjawiskiem POWODZI to kluczowe kwestie z punktu widzenia jakości i bezpieczeństwa życia. Jesteśmy wspólnie odpowiedzialni za identyfikację ryzyka powodziowego, a także dobór metod aby nim zarządzać.

Nie istnieje skuteczna metoda uniknięcia powodzi, ale można ograniczyć skutki przez nią wywołane. Podejmowanie działań mających na celu zmniejszanie strat powodziowych należy przede wszystkim do kompetencji organów administracji państwowej. W tym celu na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. poz. 1566 i 2180), oraz statutu nadanego w ramach Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 grudnia 2017 r. (Dz.U. 2017 poz. 2506). powołano do istnienia Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, zwane dalej Wodami Polskimi, działa

Wody Polskie są państwową osobą prawną (art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych Dz.U. z 2016 r. poz. 1870, z późn. zm.) w skład której wchodzi następujące jednostki organizacyjne:

- Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej z siedzibą w Warszawie;
- regionalne zarządy gospodarki wodnej z siedzibami w Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Gliwicach, Krakowie, Lublinie, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu (a w szczególności RZGW w Gliwicach ul. H. Sienkiewicza 2; 44-100 Gliwice);
- 50 zarządów zlewni (a w szczególności Zarząd Zlewni w Gliwicach ul. Robotnicza 2, 44-100 Gliwice i Zarząd Zlewni w Opolu ul. Odrowążów 2, 45-089 Opole);
- 330 nadzorów wodnych (a w szczególności Nadzór Wodny w Krapkowicach ul. Drzymały 8, 47-300 Krapkowice).

Bezpośrednią przyczyną reformy gospodarki wodnej jest obowiązek realizacji postanowień Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. – tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej, która ustanawia ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej. Przeprowadzenie reformy było warunkiem, który Polska musiała spełnić, by korzystać ze środków z programów operacyjnych Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Wody Polskie prowadzą działania z zakresu ochrony przed powodzią i suszą oraz ochrony jakości naszych zasobów wodnych, wykonują prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych, które są własnością Skarbu Państwa, naliczają i pobierają opłaty za usługi wodne, wydają decyzje administracyjne (zgody wodnoprawne). Do priorytetowych zadań Państwowego Gospodarstwa Wodnego, w zakresie ochrony przed powodzią, jest prowadzenie monitoringu stanu realizacji działań w ramach Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP) pozwalającego na ocenę osiągnięcia przyjętych celów zarządzania ryzykiem powodziowym w wyznaczonym terminie oraz pozwalającego na wskazanie ewentualnych przyczyn opóźnienia w realizacji działań i tym samym zidentyfikowanie ryzyka nieosiągnięcia celów i zaplanowanie działań zaradczych. Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP) dla obszarów dorzeczy Odry został przyjęty przez Radę Ministrów w formie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1935). Zgodnie z PZRP poszczególne działania zostały podzielone na działania o charakterze:

- strategicznych (technicznych i nietechnicznych) o najwyższym priorytecie, rekomendowane do realizacji w latach 2016 – 2020;
- buforowych, o niższym priorytecie, rekomendowane są do wdrożenia po wdrożeniu działań strategicznych lub w razie braku możliwości wdrożenia działania strategicznego, których realizacja może rozpocząć się jeszcze w I cyklu planistycznym po spełnieniu tych warunków

Do strategicznych działań technicznych planowanych do realizacji w latach 2016–2021 należą:

- Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz Dolny na rzece Odrze woj. śląskie (polder) o powierzchni 26,3 km² i pojemności 185 mln m³. Inwestor RZGW w Gliwicach. Przewidywana wartość inwestycji to 796 767 000 zł.
- Koncepcja zabezpieczenia przeciwpowodziowego miasta Krapkowice, opracowanie w I cyklu planistycznym wielowariantowej koncepcji zabezpieczenia obszaru problemowego wraz wykonaniem dokumentacji projektowej dla wariantu rekomendowanego. Inwestor RZGW we Wrocławiu. Przewidywana wartość inwestycji to 1 000 000 zł.

Do strategicznych działań nietechnicznych planowane dla regionu wodnego Środkowej Odry do realizacji w latach 2016–2021:

- Opracowanie szczegółowej analizy i projektu możliwości zwiększenia retencji leśnej w zlewniach górskich i podgórszych. Dot. zlewni Bobru, Nysy Łużyckiej, Kaczawy, Bystrzycy, Nysy Kłodzkiej i Osobłogi. Inwestor RZGW we Wrocławiu. Przewidywana wartość inwestycji to 2 100 000 zł
- Opracowanie szczegółowej analizy i projektu możliwości zwiększenia retencji obszarów rolniczych w zlewniach nizinnych dot. zlewni Bobru, Nysy Łużyckiej, Kaczawy, Bystrzycy, Nysy Kłodzkiej, Baryczy, Ślęzy, Widawy, Oławy i Odry. Inwestor RZGW we Wrocławiu. Przewidywana wartość inwestycji to 3 500 000 zł
- Opracowanie szczegółowej analizy i projektu możliwości zwiększenia retencji obszarów zurbanizowanych (indywidualnie dla miasta powyżej 50 tys. mieszkańców), tj. Wrocław, Zielona Góra, Legnica, Wałbrzych, Leszno, Głogów, Lubin, Świdnica, Tarnowskie Góry, Jelenia Góra, Opole. Inwestor RZGW we Wrocławiu przy współpracy z Jednostkami Samorządu Terytorialnego. Przewidywana wartość inwestycji to 4 400 000 zł.

Niezależnie od wskazanego powyżej zakresu działań nietechnicznych, wszystkie działania zmierzające do zwiększenia retencji, w tym retencji leśnej, na obszarach rolniczych oraz na obszarach zurbanizowanych są działaniami korzystnymi zarówno dla celów ograniczania ryzyka powodziowego, jak i dla środowiska i będą rekomendowane do realizacji w ramach wariantów planistycznych. Należy podkreślić wagę realizacji na obszarach zurbanizowanych takich działań jak zmniejszanie powierzchni utwardzonych w miastach, retencja wód opadowych na działkach i obszarach rolniczych oraz dążenie do osiągnięcia lub utrzymania odpowiedniej ilości zasobów wodnych w sposób naturalny (np.: ochrona mokradeł, torfowisk, lasów, oczek wodnych czy starorzeczy).

Do buforowych działań należy:

- budowa zbiornika suchego przeciwpowodziowego Raclawice Śląskie na rzece Osobłódze o powierzchni zalewu przy NPP: 94 ha, pojemność zbiornika 1 - 5 mln m³, rzędna NPP 195 m n.p.m., zapora czołowa o dł. 0,55 km i szerokości 8 m, nachylenie skarp 1:2,5, max wysokość 11 m, wykonanie zapór bocznych o łącznej dł. 6,2 km. Inwestor Wojewódzki ZMiUW w Opolu. Przewidywana wartość inwestycji to 35 000 000 zł.

Różnorodność planowanych do realizacji działań wynika ze zróżnicowania charakteru zagrożenia i ryzyka powodziowego na obszarze dorzecza Odry.

W poszczególnych obszarach problemowych konieczne jest podjęcie działań adekwatnych do skali i rodzaju zagrożenia oraz potencjalnych strat, jednak najistotniejsze w skali całego obszaru dorzecza jest wdrożenie instrumentów – działań nietechnicznych wspierających – obejmujących najliczniejszy zbiór grup działań realizujących cele szczegółowe zarządzania ryzykiem powodziowym.

II. Zabezpieczenie przeciwpowodziowe w gminie

W celach typowo zapobiegawczych przed podtopieniami lokalnymi Gmina Krapkowice corocznie zapewnia nakłady środków finansowych i zleca konserwację rowów melioracyjnych w celu utrzymania drożności ich koryt i swobodnego przepływu wód, aby w każdym momencie mogły przyjąć i odprowadzić nadmiarowe wody.

Na terenie gminy Krapkowice znajduje się ok. 12 740 km rowów melioracyjnych. Melioracje wodne, zgodnie z definicją zawartą w art. 64 ustawy z dnia z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2018 r. poz. 2268) polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrony użytków rolnych przed powodzią. Rowy melioracyjne zalicza się zgodnie z art. 199 ust. 1 pkt 1 do urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, których utrzymanie należy do właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia objęte są działalnością spółki wodnej, to do tej spółki. Do utrzymania rowów melioracyjnych szczegółowych na terenie Gminy Krapkowice zobowiązani są:

- Gmina Krapkowice – dla rowów, które stanowią osobne wydzielone geodezyjnie działki, których właścicielem jest Gmina Krapkowice;
- Spółka Wodna w Krapkowicach – pozostałe rowy, dla których właścicielem nie jest Gmina Krapkowice ani inna instytucja zobowiązana do ich utrzymania.
- Na terenie gminy Krapkowice znajdują się również rowy melioracyjne podstawowe, których utrzymanie dotychczas należało do Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Opolu Oddział w Krapkowicach, a od 1 stycznia 2018 r. rolę

tę przejęły „Wody Polskie”. Są to następujące tereny: potoki i rowy (Swornica, Stradunia, Grabczok, Młynówka).

III. Zestawienie sił i środków

W celu umożliwienia sprawnej koordynacji działań służb ratowniczych na terenie miasta i gminy zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

- doposażono w niezbędny sprzęt magazyn przeciwpowodziowy. Obowiązek utrzymania gminnych magazynów przeciwpowodziowych został nałożony na gminy, jako zadanie własne, ustawą z dnia 18 kwietnia 2002 roku o stanie klęski żywiołowej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1897).
 - Magazyn przeciwpowodziowy wyposażony jest w następujący sprzęt:
 - 1) buty gumowe - 10 par
 - 2) folia hydroizolacyjna – 800 m²
 - 3) łopaty - 20 szt.
 - 4) szpadle - 30 szt.
 - 5) geowłóknina - 1 000 m²
 - 6) worki przeciwpowodziowe - 20 000 szt.
 - 7) płaszcze p. deszczowe - 100 szt.
 - 8) plandeki – 11 szt.
 - 9) zestaw narzędziowy i materiałowy do zabezpieczenia dachów – 2 kpl.
- Zakupiono dla OSP Żywocice łódź płaskodenną aluminiową wraz z osprzętem, silnikiem i przyczepą na łączną kwotę 42 483 zł. Łódź w znaczący sposób usprawni działania podejmowane w czasie powodzi tj. ewakuacji osób starszych, chorych, niepełnosprawnych z zalanych domów, dostarczenie żywności, wody, leków na tereny zalane.
- Zakupiono pięć agregatów prądotwórczych o dużej mocy stanowiących uzupełnienie wyposażenia jednostek o możliwość zasilania pomp zanurzeniowych elektrycznych wykorzystywanych w szczególności do wypompowywania zalanych obiektów.

IV. Zagrożenie Powodziowe

Na terenie gminy Krapkowice na rzece Odra znajdują się dwa stopnie wodne /śluzy/ które zlokalizowane są w następujących miejscowościach:

- Krapkowice.
- Rogów Opolski.

Wyżej wymienione obiekty posiadają ważne znaczenie dla prowadzenia żeglugi śródlądowej na rzece Odra. Powódź może stanowić poważne zagrożenie dla tych obiektów hydrotechnicznych poprzez wolno dryfujące przedmioty.

Największe zagrożenie powodziowe występuje na obszarach:

- Krapkowice ul. Rodzinna, Sądowa ,Kozielska oraz ulice do niej przyległe, dzielnica „Dolny Otmęt” - ul. Ks. Koziółka, Wiejska, Chrobrego.
- Dąbrówka Górna
- Gwoździec
- Kórnicza
- Pietna - Plac Stawowy
- Rogów Opolski
- Steblów ul. Wiejska, Łąkowa
- Żużela-Bąków (cały)- ul. Osiedlowa
- Żywocice - ul. Kozielska, Krapkowicka.

Wykaz obiektów zagrożonych zalaniem:

- budynki użyteczności publicznej (ilość osób do ewakuacji):
 - Starostwo Powiatowe w Krapkowicach ul. Kilińskiego 1 wraz z pomieszczeniami Powiatowego Urzędu Pracy, ZUS i Sanepidu - ok. 110 osób,
- budynki produkcyjne i magazynowe (pompownie, oczyszczalnie, magazyny z substancjami niebezpiecznymi):
 - Stacja Paliw STW w Krapkowicach (obecnie stacja Pieprzyk) ul. Ks. Koziółka,
 - Stacja Paliw Schell w Krapkowicach ul. Ks. Koziółka,
 - "Otmęt Zbyt" Sp. z o. o. w Krapkowicach ul. Kilińskiego 1,
 - "Coroplast" Sp. z o. o. w Krapkowicach ul. Kilińskiego 1,
 - "OMMER Polska" Sp. z o. o. w Krapkowicach ul. Kilińskiego 1,
 - Przepompownia ścieków w Krapkowicach ul. Głęboka,
 - Przepompownia ścieków w Krapkowicach ul. Przybrzeżna,
 - Przepompownia ścieków w Krapkowicach ul. Wiejskiej,
 - Przepompownia ścieków w Krapkowicach ul. Kilińskiego,
 - Śluzy wodne w miejscowościach:., Krapkowice, Rogów

Zagrożenia powodziowe dla miejscowości:

Lp.	Rzeka, zbiornik	Powierzchnia zalewowa w ha	Zagrożone miejscowości	Ilość osób do ewakuacji
1	Odra	100	Krapkowice	221
2	Odra	250	Krapkowice - Otmęt	465
3	Odra	200	Dąbrówka Górna	8
4	Odra	80	Gwoździce	10
5	Odra	120	Rogów Opolski	11
6	Odra	250	Żużela	65
7	Odra/Osobłoga	150	Żywocice	80
8	Osobłoga	80	Stebłów	61
9	Osobłoga	150	Pietna	122

Miejscowości wiejskie przewidziane do ewakuacji:

Lp.	Ewakuowana miejscowość	Ilość gospodarstw	Ilość osób do ewakuacji			Ilość zwierząt
			Dorośli	Dzieci	Razem	
1	Pietna	25	105	17	122	280
2	Żużela	28	60	5	65	1500
3	Żywocice	24	59	21	80	420
4	Stebłów	23	45	16	61	150
5	Dąbrówka Górna	2	6	2	8	23
6	Rogów Opolski	2	8	3	11	12
7	Gwoździce	3	7	3	10	8

Część miasta przewidziana do ewakuacji:

Lp.	Ewakuowana miejscowość	Ilość gospodarstw	Ilość osób do ewakuacji			Ilość zwierząt
			Dorośli	Dzieci	Razem	
1	Krapkowice	48	202	29	231	154
2	Krapkowice - Otmęt	108	420	45	465	250

V. Sytuacja w gminie Krapkowice

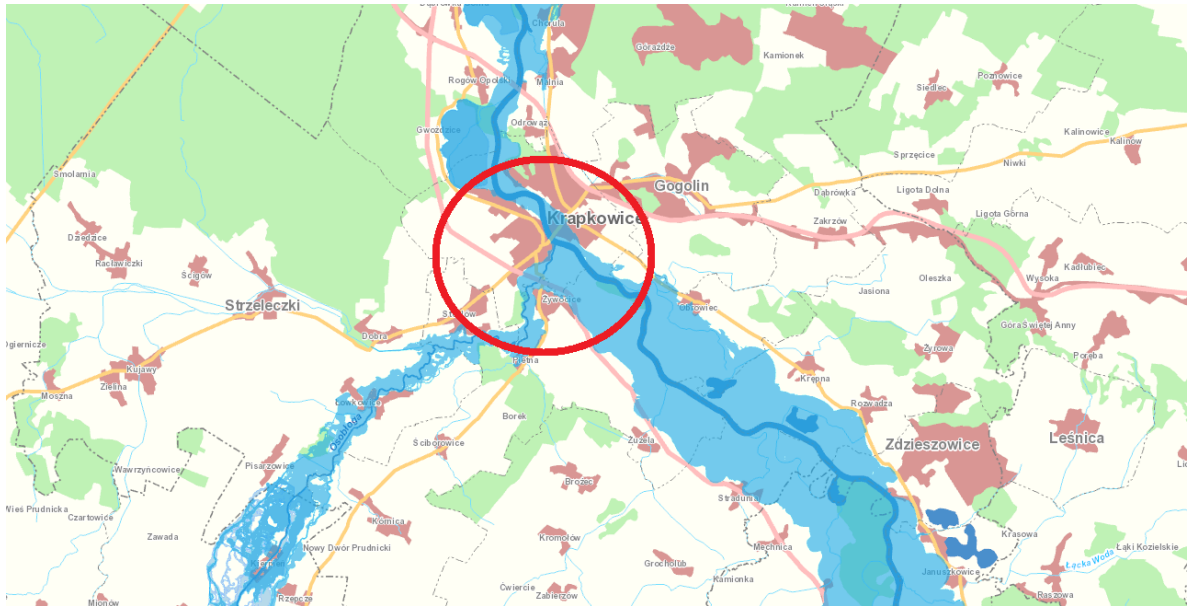
Gmina Krapkowice podpisała porozumienie z 22 innymi samorządami oraz 3 komendantami Państwowej Straży Pożarnej w sprawie wzajemnej pomocy w razie wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń. W jego ramach m.in. W Ściborowicach powstaje punkt pobytu dla

poszkodowanych, a w Rogowie Opolskim ma powstać magazyn ze sprzętem. Koncepcja umowy związana jest z ryzykiem wystąpienia sytuacji kryzysowych (powodzi, huraganu, i innych) i dotyczy m. in. pomocy materiałowo - sprzętowej. Założenia Aglomeracji Opolskiej. opierają się na tym, że w razie wystąpienia zagrożenia w danej gminie wchodzącej w skład aglomeracji, pozostałe samorzady przy zastosowaniu odpowiedniej procedury będą mogły udostępnić na zasadzie pożyczki sprzęt niezbędny do działań, np.: worki z piaskiem, piaskowniki itp. Porozumienie jest szczegółowe, liczy 100 stron i dotyczy każdej gminy. Jeden z punktu mówi o utworzeniu w remizie w Ściborowicach tymczasowego punktu pobytowego, w którym przez kilka dni może przebywać ok. 30 osób. Ma on być wyposażony w łóżka polowe i koce. Aneks kuchenny jak i nowo wyremontowane sanitariaty remiza już posiada. W Rogowie Opolskim przy remizie ma natomiast zostać wybudowany magazyn na sprzęt; worki pompy, łopaty, maszyny do piaskowania, agregaty prądotwórcze. Część tych rzeczy gminy już zakupiły a część planują dopiero zakupić. Zawarcie porozumienia bez wsparcia finansowego ze strony Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, do którego złożony został odpowiedni wniosek, nie będzie mogło być w pełni realizowane z uwagi na wysokie koszty zakupu specjalistycznego sprzętu.

W dalszym ciągu przy wysokich stanach wód istnieje duże zagrożenie dla gminy Krapkowice. Powiat krapkowicki posiada 47,93 km obwałowań, wszystkie stare przedwojenne, wymagające modernizacji, w tym gminę Krapkowice chroni 17,11 km, wałów lewostronnych budowanych przed 1939 rokiem (w stosunkowo dobrym stanie technicznym) oraz 2,21 km wałów chroniących Otmęt (wały stare, niskie). Cała infrastruktura przeciwpowodziowa na terenie gminy Krapkowice, a więc wały i budowle (przepusty wałowe, zasuwy itp.), są budowane przed 1939 rokiem, natomiast po powodzi 1997 roku nie wykonano na terenie gminy żadnych inwestycji poprawiających bezpieczeństwo, a jedynie w krótkim czasie usunięto szkody.

W przypadku wystąpienia nawałnych opadów powodujących gwałtowny przybór wód, lokalne zalania i podtopienia mogą wystąpić praktycznie na terenie całej gminy, a szczególnie na terenach o małej chłonności wody (tereny bezleśne, doliny, tereny zurbanizowane) oraz w samym mieście Krapkowice w sytuacji słabej drożności kanalizacji burzowej.

W roku 1997 poziom wody w miejscowości Kędzierzyn-Koźle wyniósł ok. 8 m, z kolei w Opolu ok. 6 m, natomiast w samych Krapkowicach ponad 10 m. Dlaczego tak się dzieje. Jedną w przyczyn są wały przy byłym moście kolejowym i przy moście autostradowym. Natomiast inną przyczyną również mającą wpływ na poziom wody jest zwężenie powstające w samym mieście. To zjawisko najlepiej odzwierciedlają poniższe mapy terenów zalewowych.

Poniżej mapa w innej skali.

Widać dokładnie różnicę w szerokości fali powodziowej między Krapkowicami a Kędzierzynom-Koźle i Opolem.

Podsumowując powyższe i obserwując ostatnie anomalie pogodowe oraz analizując dane historyczne można jedynie rozważyć: nie to, czy wystąpi na terenie gminy Krapkowice ponowne zagrożenie powodziowe, ale kiedy ono wystąpi, jaki będzie miało przebieg i zasięg.

VI. Wiedza o zagrożeniu.

TYPY POWODZI ZE WZGLĘDU NA ŹRÓDŁO

POWÓDŹ RZECZNA

Powódź związana z wezbraniem wód rzecznych, strumieni, potoków górskich, kanałów, jezior, w tym powódź wynikająca z topnienia śniegu.

POWÓDŹ OPADOWA

Powódź związana z zalaniem terenu wodami pochodzącymi bezpośrednio z opadów deszczu lub z topnienia śniegu, może obejmować miejskie powodzie burzowe lub nadmiar wody na obszarach pozamiejskich.

POWÓDŹ OD WÓD GRUNTOWYCH

Powódź związana z zalaniem terenu na skutek podniesienia się poziomu wód powyżej poziomu gruntu, może obejmować podniesienie się wód gruntowych i podziemnych wynikające z wysokiego poziomu wód powierzchniowych.

POWÓDŹ OD STRONY MORZA

Powódź związana z zalaniem terenu przez wody morskie, w tym ujściowe odcinki rzek i jeziora przybrzeżne.

POWÓDŹ OD URZĄDZEŃ HYDROTECHNICZNYCH

Powódź związana z zalaniem terenu przez wody na skutek awarii budowli piętrzących.

TYPY POWODZI ZE WZGLĘDU NA MECHANIZM:

NATURALNE WEZBRANIE

Zalanie terenu na skutek podniesienia się poziomu wody.

PRZELANIE SIĘ WODY

Przez budowle przeciwpowodziowe - zalanie terenu na skutek przelania się wód np. przez koronę wału przeciwpowodziowego.

AWARIA BUDOWLI

Przeciwpowodziowych lub infrastruktury technicznej - zalanie terenu na skutek zniszczenia lub uszkodzenia naturalnych lub sztucznych zabezpieczeń przeciwpowodziowych lub infrastruktury technicznej, w tym awarii obiektów retencyjnych, wrót przeciwpowodziowych

POWÓDŹ ZATOROWA

Zalanie terenu na skutek powstania naturalnego lub sztucznego zatoru na cieku.

Występują również inne powodzie charakteryzujące się odmiennym mechanizmem.

Powodzie należą do naturalnych zjawisk, którym nie sposób zapobiec. Niemniej jednak niektóre działania człowieka i zmiany klimatyczne przyczyniają się do zwiększenia prawdopodobieństwa występowania powodzi i zaostrenia ich negatywnych skutków.

Plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy są, poza Dziennikiem Ustaw, dostępne również na stronie www.powodz.gov.pl.

Do sporządzenia powyższej informacji skorzystano z niektórych elementów „Informacji o stanie bezpieczeństwa Powiatu Krapkowickiego w zakresie ochrony przeciwpożarowej za 2018 rok” sporządzonej przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Krapkowicach.

Opracował: Franciszek Glombica Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich UMiG Krapkowice